

Интервју са високим представником и специјалним представником ЕУ Валентином Инцком

Дневни лист: Господине Инцко, донијели сте одређене препоруке око власти у Средњобосанском кантону. Неки медији су објавили да је на реду и својеврсна ревизија и провјера власти у Федерацији БиХ. Да ли јето истина?

Валентин Инцко: Не. Влада Федерације је формирана и функционише. А имајте на уму да сам рекао да моја одлука о привременој суспензији примјене одлуке Изборне комисије треба остати на снази док Уставни суд ФБиХ не донесе коначну одлуку. То се могло догодити многораније да госпођа Кришто и господин Беванда, који су том Суду поднијели захтјеве за преиспитивање уставности, нису одлучили да их повуку. Подсјетићу Вас да је та одлука донесена како би се институцији која је најкомпетентнија за то, дакле Уставном суду ФБиХ, који има искључиву надлежност за ова питања, дало времена да сама пресуди о томе. Цјелокупна међународна заједница, са изузетком Русије, била је мишљења да је потребно донијети ову одлуку. Нисмо то урадили олако, али то питање је једноставно морало бити ријешено.

Дневни лист: Доводите ли Ви у питање легалност федералне Владе?

Валентин Инцко: Не. Ова влада је законита и легитимна. И даље сам спреман испоштовати став Уставног суда ФБиХ у вези с тим, али до тада ово питање сматрам ријешеним. Немојмо заборавити да су управо неки појединци из ХДЗ блока ситуацију ставили изван закона и Устава када су, 3. децембра, одбили да именују делегате у Дом народа ФБиХ, и да је та ситуација трајала мјесецима. Ниједан систем власти не може бити талац таквих опструкција, и управо то је натјерало међународну заједницу да осигура да се могу формирати функционалне институције, у складу са законом и Уставом.

Дневни лист: Како, по Вашем мишљењу, ради актуелна власт у Федерацији? Шта су добре, а шта лоше ствари?

Валентин Инцко: Имам добар и коректан пословни однос и са премијером Нермином Никшићем и са предсједником Живком Будимиром, и упркос проблемима са којима су се суочавали на почетку мандата очигледно је да су се дали на посао и да разумију изазове са којима се Федерација суочава те да су промјене неопходне. Велик је број хитних питања којима се морају позабавити. На примјер, надам се да ће ускоро доћи до именовања судија у Уставни суд ФБиХ, у складу са критеријумима ВСТС, како би коначно било употпуњено Вијеће за заштиту виталног националног интереса, које годинама нема довољан број Хрвата.

Дневни лист: Скоро десет мјесеци након избора немамо државну власт, политички лидери су далеко од договора. Како изаћи из ове кризе? Имате ли Ви неке препоруке које би могле помоћи?

Валентин Инцко: Могу се кладити да нико није гласао у октобру како би гледао политичаре како се свађају и не постижу никакве резултате. Политички лидери БиХ морају имати на уму зашто су уопште изабрани и што прије схвате да ово није позоришна представа и да добробит грађана зависи од њих, то боље. Уски страначки интереси морају се ставити по страни зарад јавног интереса. Странке могу пронаћи заједничке ставове, и нека им то буде полазна основа за даље.

Први корак мора бити формирање Савјета министара на државном нивоу. Једини начин да се ријешити тренутна економска криза и да се земља врати на пут ка Европи је ефикасна и функционална влада; ни ја, ни ЕУ, ни међународна заједница не мислимо да треба дабудемо директно укључени у то; то треба да буде воља ваших изабраних политичких лидера.

Дневни лист: Међународна заједница је прије неколико мјесеци покушала да понуди компромисно рјешење када је у питању формирање власти, али странке то нису прихватиле? Ко су по Вама највећи кривци за неформирање власти и актуелну кризу у држави?

Валентин Инцко: Највеће странке сnose највећу одговорност; то је сасвим једноставно. Оне су изабране да управљају државом, а то за сада нису постигле.

Дневни лист: Наша земља увелико заостаје за сусједима у смислу европских интеграција. Можемо ли их стићи и шта су ствари које нова власт одмах треба да уради да би ухватили корак са регијом?

Валентин Инцко: То је тачно; регија напредује ка ЕУ; Хрватска ће постати чланица 2013. године, Србија ће се ускоро придружити Македонији и Црној Гори као земљама кандидатима. Грађани БиХ треба да искористе предности таквог тренда у регији, а умјесто тога приморани су да гледају како је сусједима све боље, док Босна и Херцеговина заостаје. Дакле, не само да је БиХ изгубила пет година, него она и даље заостаје за регијом. То је јасно речено у прошлогодишњем извјештају ЕУ о напретку у БиХ.

Да су политички лидери рекли да нису заинтересовани за ЕУ и економске, политичке и социјалне предности које доноси чланство у регији са 500 милиона становника, онда би то било разумљиво. Но чињеница је да су све ове политичке странке говориле о проевропским циљевима током предизборне кампање, а још увијек нису у стању да се договорчак ни о формирању

владе!

Дневни лист: Чести су захтјеви домаћих политичара, прије свега из РС-а, а у посљедње вријеме и од стране два ХДЗ-а да ОНР треба дабудеугашен. Какво је Ваше мишљење? Колико дуго ће БиХ још бити потребан ОНР и високи представник, ако знамо да од 1. 9. имамо и специјалног представника ЕУ?

Валентин Инцко: Ја предајем мандат специјалног представника ЕУ Петеру Соренсену 31. августа. Након тога, остаћу фокусиран на мандат високог представника – мандат утврђен Дејтонским мировним споразумом и потврђен у бројним приликама од стране Савјета безбједности УН-а. То се неће промијенити; мој тим и ја ћемо се концентрисати на то да осигурамо пуну имплементацију и поштовање Дејтонског мировног споразума. Такође, наставићу блиско сарађивати са РИС-ом, у коме су окупљени не само представници ЕУ него многих других земаља и међународних организација.

Свакако, ја сам инсистирао на томе да ЕУ ојача своје присуство у БиХ, и дио тога је и именовање једног представника ЕУ. Петер и ја ћемо радити заједно са истим циљем: да БиХ постане стабилна земља, која иде неповратним путем ка чланству у ЕУ. Сам ОНР је дио Дејтонског мировног споразума, и остаће овдје све док институције ове земље не буду довољно јаке да рјешавају проблеме са којима се она суочава. Када ће то бити одредиће Савјетза имплементацију мира, и нико други.

Дневни лист: Да ли је истина да постоји сукоб Европе и Америке око гашења ОНР-а?

Валентин Инцко: И Европа и САД и даље подржавају ОНР и мој мандат. Имајући у виду све гору политичку ситуацију, честе нападе на надлежности државе, њених институција, па чак и сам мировни споразум, генерални је став да ОНР мора наставити са радом. Штавише, услови које је Управни одбор РИС-а навео за затварање ОНР-а – програм 5+2 – још увијек нису испуњени. Није постигнут напредак у вези са државном имовином и имовином

одбрамбених структура, а политичка ситуација у Брчком, на примјер, као да се погоршава умјесто да се поправља.

Дневни лист: Штамислите о томе да су људи који воде политику у држави оптерећени казним пријавама и судским процесима? Да ли јето добро за нашу земљу и постоји ли таква пракса игдје у ЕУ?

Валентин Инцко: Лидери ове земље долазе на власт изборима и у оквиру демократског процеса. Најважније је да нико не може бити изнад закона – без обзира на његову политичку припадност, или положај. У Хрватској видимо да чак и најмоћнији могу завршити пред судом. То је резултат јаког и независног правосуђа, правосуђа које подржава европске стандарде. Да ли би то било могуће у Хрватској да вриједности ЕУ нису постале и хрватске вриједности? Не бих рекао. И како БиХ буде напредовала путем ка ЕУ обични грађани могу очекивати да они најутицајнији неће више моћи бити изнад закона. БиХ је кренула у тај европски процес и отпочела структурални дијалог о правосуђу; сада је потребно да се тај процес настави.

Дневни лист: Почео је структурални дијалог о реформи правосуђа, шта можемо очекивати од тога?

Валентин Инцко: Нагласићу да веома подржавам тај дијалог. Можда то тренутно изгледа као пука бирократија; испуњавање формулара и слично, али дугорочно гледано није ријеч о попуњавању упитника, него о процесу који доводи до промјена у вриједности и до свијести да се морају поштовати одређени стандарди.